

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Gfv.VII.30.110/2018/5.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke
Dr. Tibold Ágnes előadó bíró
Dr. Csóke Andrea bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Szendrei Kornél ügyvéd

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Madák Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr.
Madák László ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.815/2017/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Egri Törvényszék 4.P.20.768/2016/19. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek
12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási
költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási
illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és a II. rendű alperes mint hitelfelvevők és
zálogkötelezettek, valamint az I. rendű alperes mint hitelnyújtó
(hitelező) és zálogjogosult 2008. július 14-én egy okiratba
foglaltan hitel- és zálogszerződést kötöttek egymással.

[2] A kölcsönszerződés 5.3. pontja többek között tartalmazta: „A
Feleknek a jelen szerződésen alapuló egyoldalú
kötelezettségvállalását tartalmazó közokiratot a Hitelfelvevő a
Bank részére átadta.”

[3] A szerződés részét képező üzletszabályzat 5.2.1. pontja
szerint „Az Ügyfél a Hitelszerződés alapján lehívott Kölcsön
folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az Ügyfél
fennálló tartozása tekintetében a Bank e célra szolgáló

nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el."

[4] A felperes és a II. rendű alperes 2008. július 16-án közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek, amelyben elismerték, hogy az okiratban részletezett tartozásuk fennáll, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy azt felmondás esetén az I. rendű alperesnek megfizetik.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes keresetében a kölcsönszerződés fent idézett rendelkezései érvénytelenségének megállapítását kérte a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjai és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján.

[6] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[7] A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy a támadott kikötés nem fordítja meg a bizonyítási terhet, és nem jogosítja fel az I. rendű alperest a teljesítés szerződésszerűségének eldöntésére sem.

[9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - az ügy érdemét nem érintő pontosítással - helybenhagyta.

[10] A jogerős ítélet indokolása szerint, a szerződés 5.3. pontja alapján az I. rendű alperes nem tartozáselismerő nyilatkozatot követelt meg a fogyasztóktól, hanem azt, hogy a szerződés alapján őket terhelő kötelezettségeket foglalják közokiratba, amely önmagában nem változtat a bizonyítási terhen. Tény, hogy az I. rendű alperes azért tartott igényt az adósok közjegyzői okiratba való foglalt nyilatkozatára, mert az végrehajtási záradékkal látható el, azonban a bizonyítási teher végrehajtási eljárásban, illetve a végrehajtás megszüntetése/korlátozási perben érvényesülő, a felperesre nézve hátrányos megváltozása nem a szerződés idézett pontjából, hanem a közvetlen végrehajtásra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekből adódik. Nem tekinthető tisztességtelennek a közvetlen végrehajtás lehetőségét megteremtő kikötés, mert azt jogszabály biztosította az I. rendű alperes részére. A kikötés ezért nem ütközik a Korm. rend. 1.§ (1) bekezdés j) pontjába.

[11] A másodfokú bíróság szerint önmagában abból, hogy a kölcsön és járulékaik mindenkori összegének megállapítása szempontjából a bank üzleti könyvei az irányadóak, nem következik az, hogy a felek közötti jogvitában a kölcsön összegét, esedékességét a fogyasztónak kellene bizonyítania, hiszen ez a rendelkezés nem írja felül a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164.§ (1) bekezdéséből következő általános bizonyítási kötelezettséget. Ezért az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja

a fogyasztó hátrányára nem változtatta meg a bizonyítási terhet, az ilyen tartalmú kikötés nem ütközik a Korm. rend. 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjaiba.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[12] A felperes felülvizsgálati kérelemében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[13] Az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésként az rPp. 206. §-a, illetve 221. §-a megsértésére hivatkozott, mivel álláspontja szerint a jogerős ítélet nem felel meg az indokolási kötelezettség szabályának, illetve a bizonyítékokból téves és okszerűtlen következtetésre jutott. Arra hivatkozott, hogy a perben eljáró bíróságok a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja téves értelmezésével okszerűtlen és megalapozatlan következtetésre jutottak.

[14] Előadta, az eljáró bíróságok nem észlelték, hogy keresete nem arra vonatkozott, hogy a felperes el van-e zárva a bizonyítás, illetve ellenbizonyítás lehetőségétől, hanem arra, hogy az „alaphelyzethez” képest a bizonyítási teher a hátrányára változik meg. A közvetlen végrehajtás által elvesznek a fogyasztónak a garanciális eljárási jogai, és egy végrehajtás megszüntetési perben kell, a vonatkozó költségek viselése mellett bizonyítania, hogy a tartozása a megjelölt formában nem áll fenn. Az nyilvánvaló, hogy erről szóló rendelkezés hiányában is a bank a saját nyilvántartási adatai alapján indítja meg a közvetlen végrehajtást.

[15] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A II. rendű alperes a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[16] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt nem találta jogszabálysértőnek.

[17] Az eljárás tárgyát két szerződéses rendelkezés képezte, egyrészt a kölcsön folyósításának azon feltétele, hogy az adósok a kölcsönszerződésen alapuló egyoldalú kötelezettségvállalását tartalmazó közjegyzői okiratot az I. rendű alperesnek átadják (5.3. pont), másrészt az adósok üzletszabályzatba foglalt, a banki nyilvántartásokat irányadónak és hitelesnek elismerő nyilatkozata (5.2.1. pont).

[18] A Kúria az 5.3. pont tekintetében maradéktalanul osztotta a jogerős ítélet indokait, azt szükségtelenül megismételni nem kívánja. A felperes tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a támadott kikötés alapján vele szemben elrendelhető közvetlen végrehajtás, és az abban a érvényesülő bizonyítási szabályok minősülnek tisztességtelennek. A Kúria utal arra, a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát

peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010. és 1245/B/2011. számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU bíróság) C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztóvédelmi irányelv követelményeivel sem. Ennek indokaként kifejtette, a fogyasztókkal kötött szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányuló megfelelő és hatékony eszközöknek olyan intézkedéseket kell magukban foglalniuk, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók hatékony bírói jogvédelmét, biztosítva számukra a vitás szerződés bíróság előtti megtámadásának lehetőségét akár a végrehajtási szakaszban is, úgy hogy ésszerű eljárási feltételek mellett a jogaik gyakorlása ne függjön olyan feltételektől, különösen pedig olyan határidőktől vagy költségektől, amelyek rendkívül nehézé vagy gyakorlatilag lehetetlenné teszik az irányelv által garantált jogok gyakorlását. Az, hogy a fogyasztó csak akkor hivatkozhat a tisztességtelen feltételekkel szembeni jogszabályi védelemre, ha bírósági eljárást indít, önmagában nem tekinthető a tényleges érvényesülés elvével ellentétesnek (59. és 63. pontok)

[19] Az üzletszabályzat 5.2.1. pontjával összefüggésben a Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra.

[20] A Kúria a BH 2018.146. számon közzétett határozatában állást foglalt a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjára alapított tisztességtelenséggel összefüggésben is, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben

megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a vele szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés vizsgált pontjának tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

[21] Az I. rendű alperes üzletszabályzatának perbeli rendelkezése a fentebb hivatkozott döntések alapjául szolgáló tényállástól annyiban különbözik, hogy ebben nincs utalás az alperes könyvei alapján közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának lehetőségére, illetve arra, hogy azt a felperesek aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadják el, de ennek a kereset érdemi megítélése szempontjából nincs jelentősége.

[22] Mindezekre tekintettel az ügyben eljáró bíróságok, a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjainak helyes alkalmazásával állapították meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés keresettel támadott rendelkezése nem minősül tisztességtelennek.

[23] A felperes a felülvizsgálati kérelmében anélkül hivatkozott a tényállás megállapítása körében a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelmére, hogy megindokolta volna, hogy a jogerős ítélet e rendelkezésnek milyen okból és mennyiben nem felel meg. A felperes a felülvizsgálati kérelmében csak általánosságban hivatkozott az rPp. 221. § (1) bekezdésének sérelmére is. Emellett azonban a hivatkozása iratellenes is, mivel az eljáró bíróságok maradéktalanul eleget tettek az indokolási kötelezettségüknek. A kereset tárgyára tekintettel a bíróságoknak jogkérdésben kellett állást foglalniuk, ezért a perben egyébként sem vitás tényállás megállapítása körében a bizonyítékok értékelésére vonatkozó rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelme fel sem merülhet.

[24] A Kúria ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[25] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (2) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésre. Annak mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján, a meg nem határozható pertárgyértékre figyelemmel állapította meg.

[26] A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért az általa le nem rótt, az 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja és az 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a értelmében az állam viseli.

[27] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[28] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2018. november 27.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró